

tam, egyre növekvő kíváncsisággal. Végül ott álltam a megbeszélthelyen, a nem túlságosan elegáns pályaudvar nyüzsgésében, és minden egyes felbukkanó férfit néhány pillanatig Netznek képzeltem. Majd kivált a tömegből egy arc, és már messziről intett, mozdulatával azt üzenve: aha, csak nyugalom, minden a legnagyobb rendben!

Lendületes, ruganyos léptekkel közeledett, szinte szökellt; őszes fűrtjei szabadon, csaknem kócosan lengedeztek. Akárhogyan is, a legfontosabb, hogy homlokán ott derengett a pecsét; a titokzatos védjegy, amelyet a sok éven keresztül végzett szellemi munka nyom ránk. Elém penderült, levette divatos napszemüvegét, és kezet nyújtott: „Netz Félix vagyok.” Így mondta, családnevét előre téve – e sorrendet rajtunk kívül az egész világon csak a japánok alkalmazzák. Negyedóra elteltével pedig már meg is éreztünk kertés családi házába. Emeleti dolgozószobájának egész falát könyvespolc borítja. Nagyot dobant a szívem: legfelső polcának első helyén egy lengyel nyelvű Biblia áll, mellette pedig a magyar, az angol és a német nyelvű kiadás. A keresztény Európában

évszázadokon keresztül íratlan szabály volt: egy könyvtár első polcának első helyén a Biblia, vagyis a Könyvek Könyve állt – minden egyéb kötet csak utána következett. Itália kolostori könyvtáraitól a németalföldi hercegek palotáinak könyvtártermeiig mindenütt ezt az elvet követték; legnagyobb reneszánsz királyunk kódexeit, a Corvinákat is ennek szellemében helyezték a polcokra. A huszadik század deszakralizált közkönyvtáraiban mindezzel aligha törődnek. Még a budapesti Lengyel Intézetben is az a helyzet, hogy ma, 2009 nyarán könyvtárunk állományában egyetlen kötet Biblia sincs, se lengyel, se magyar kiadásban. E szégyenletes hiányt pedig azzal indokolják, hogy „annak idején volt ott egy igazgatónő, aki nem nagyon szerette a vallásos dolgokat”... Ezzel szemben Katowicében odaállok egy magánlakás könyvespolca elé, és egyszeriben helyreáll a világ rendje, megérkezik a vigasz... Abban a pillanatban biztosan tudtam, hogy az isteni Gondviselés egy nagyszerű emberhez vezérelt.

*

„Honnan került ide Magyarország?” – teszi fel a kérdést Feliks Netz Márai Sándorról szóló esszéjében. Majd így folytatja: – „Különös nyelvükkel, ahogy a lengyelek mondják, a magyarok mintha a Marsról jöttek volna! Nem tudom. És mégis tudom, zsigerből; vagyis ez nem

egyértelmű, hanem rejtett ismeret. Amikor tizennégy éves voltam, hangosan felolvastam egy magyar költő versét, akinek neve számomra új volt: *Petőfi Sándor*. Ezt a verset *Julian Tuwim* fordította lengyelre, akiért akkoriban rajongtam. Nos, ebben a versben olyan szavak ismétlődtek, amelyekről – fennhangon olvasva – a hideg futkározott a hátamon: „A korlátlan természet / Vadvirága vagyok én.”

Minden nyelv nehéz, ha igényesen, magas szinten akarjuk beszélni. A magyar nyelv legfőbb nehézsége valószínűleg a magányossága; a tény, hogy bár hivatalosan a finn-ugor nyelvcsalád tagja, a valóságban nincsenek közvetlen rokonai. Akad néhány olyan vonása, amelyet egy külföldi több évtized alatt sem képes tökéletesen

FELIKS NETZ

Ars poetica

*A költészet a gesztus
amellyel Norwid
előhúzza zsebéből
a már zálogba adott órát*

*A költészet az egyetlen utas
ama nevezetes vonaton
amely A pontból B pontba tart*

*A költészet az, amit egy kutya
a szívében hordoz*

Végakarát

*rátok hagyom a csontjaim, hogy szerteszórják
az éhes, kóbor kutya, mert amit egy kutya elás,
azt az ember meg nem leli*

Zs. G. fordításai

elsajátítani: az egyik ilyen az alanyi és a tárgyias igergozás megkülönböztetése. Az igekötők használata is rengeteg csapdát rejt. Bármely nyelv tanulása kezdetén a szegény külföldit a szokásosnál is több kegyetlen pillanat fenyegeti, olykor pedig szerfelett mulatságos helyzetekbe kerülhet. Emlékszem, körülbelül fél éve ismerkedtem a lengyel nyelvvel, amikor fontos megbeszélés volt a Nobel-díjas nagyság, *Czesław Miłosz* titkárnőjével, *Agnieszka Kosińska*val. Krakó főterén találkoztunk, ugyan hol máshol; nem, nem a legnagyobb lengyel költő, *Adam Mickiewicz* állószobránál, hanem a tizenötödik században épült Tűztorony tövében. Örömmel üdvözlöttük egymást, majd Kosińska kisasszony a tenyerét dörzsölve bejelentette: „Rendben, Gábor, akkor most tegezésre váltunk!” (A lengyel ezt úgy fejezi ki: „megyünk a te-re”). Én pedig habozás nélkül feleltem: „Nagyon szívesen! És az a te messze van?” Vagy megemlíthetem boldogult kamaszkorom dániai esetét is,